

Diktatorns tårta

Hasan Hadis Oscarsnominerade långfilmsdebut *Diktatorns tårta* är en svindlande vandring skildrad ur ett barns perspektiv genom ett samhälle tyngt under förtryck, misstro och desperat kamp för överlevnad. I det tidiga 90-talet Irak lever människorna under diktatorn Saddam Husseins diktatur, sanktioner från FN och sporadiska amerikanska bombningar då Gulfkriget pågår. Inte desto mindre beordras alla att fira diktatorns stundande födelsedag och nioåriga föräldralösa Lamia blir efter lottning i skolan tvungen att ta på sig uppgiften att baka en tårta. Utan pengar slår hon följe med sin mormor till staden i jakt på ingredienserna.

Diktatorns tårta som var den första irakiska film att visas vid filmfestivalen i Cannes belönades med priset Caméra d'Or (Guldkameran). Och trots många mörka stråk utvecklas den samtidigt till en varmt poetisk film om vänskap, tro och livslust.

FILMHANDLEDNING AV LOUISE LAGERSTRÖM FÖR EDGE ENTERTAINMENT
Åldersgräns: 7år - Rekommenderad för åk 3 och framåt

Filmen och läroplanen

Diktatorns tårta rekommenderas från åk 3/4 och uppåt. Eleverna bör behärska att läsa undertexter på en lång film och förstå vissa komplexa samhälleliga och politiska samband. Du som lärare känner dina elever bäst och vet vilka föreslagna frågeställningar i handledningen som kan vara relevanta för dem.

Diktatorns tårta är en film om ett barns situation i ett auktoritärt samhälle. Den kan knyta an till grundskolans grundläggande uppdrag att undervisa om demokratiska värden och vad som händer när de förbises. Något som utvecklar förståelsen för människor i andra delar av världen. Den kan också vara utgångspunkt i diskussioner om betydelsen av mänskliga rättigheter, inte minst barnets rättigheter enligt barnkonventionen som sedan 2020 är svensk lag. *Diktatorn tårta* är dessutom ett vackert fotograferat äventyr där möten med en brokig skara människor ger en inblick i delar av den irakiska kulturen där religion, symbolik och folktro integreras med den vardagliga kampen för mat på bordet.

Begrepp att ta med sig innan filmen

- Diktatur
- Personkult
- Sanktioner
- Gulfkriget/Kuwaitkriget
- Gilgamesheposet
- Islam (sunni/shia)

Handling

Vi befinner oss i 1990-talets Irak som plågas av FN-understödda sanktioner med brist på vatten, mat och mediciner och USA-ledda attacker från militärflyg i anknytning till det pågående Gulfkriget. Föräldralösa Lamia lever med sin sjukliga mormor i ett enkelt vasshus i träskmarkerna vid Eufrat och Tigrisdeltat. Till skolan paddlar hon själv i en ranglig båt. Denna dag, den 26 april, två dagar innan landets ledare, diktatorn Saddam Husseins födelsedag ska det bestämmas i klassen vem som ska baka den obligatoriska födelsedagstårtan till hans ära. Lotten faller på Lamia som varken har ingredienser eller pengar men ändå tvingas bege sig in till huvudstaden Bagdad för att fullfölja sitt ansvarsfulla uppdrag. Tillsammans med sin mormor, och familjens tupp Hindi, får hon lift med Jasim, en gladlynt man som är på väg till ett bröllop.

Mormodern har tagit med lite saker för att byta till sig en skoluniform till Lamia på marknaden. Hon presenterar sen Lamia för en kvinna som driver en liten restaurant. Det visar sig att mormodern som är utfattig och allt sämre i sin diabetes har tänkt låta Lamia bli fosterbarn hos kvinnan och hennes man. Lamia får panik och springer iväg själv med sin tupp, ut i stadsmyllret.
Hon tar sig till ett nöjesfält där hon vet att Saeed, hennes bästa vän och klasskamrat brukar hålla till. Hon får syn på honom när han stjäl en plånbok ur en mans ficka, han är lika fattig som Lamia, och följer efter när han springer ifrån en vakt. De slår följe för att skaffa ingredienserna till tårtan.

De stöter på en handlare som låter dem vakta butiken i gengäld mot socker medan han förför en kvinnlig kund. Kvinnan som är gravid får dock värkar och de hjälper henne till sjukhuset tillsammans med handlaren.
Under tiden har Lamias mormor anmält henne som försvunnen på polisstationen där de dock är likgiltiga för hennes oro. De har viktigare saker för sig. Den vänlige Jasim dyker upp och försöker hjälpa till. De ger polisen ett signalement på Lamia när mormodern plötsligt faller ihop och tappar medvetandet. Hon förs till sjukhuset och Jasim försöker se till att hon får så god vård som möjligt och han lovar att fortsätta leta efter Lamia.

Lamia och Saeed försöker sälja en gammal klocka som varit Lamias pappas men stöter bara på motvilliga och irriterade försäljare. De erbjuder bärhjälp för att få några ägg. Men när de äntligen får lite pengar för klockan för att

kanske till och med köpa en färdig tårta på ett bageri visar det sig vara falska sedlar.

Lamia blir allt mer desperat och stjäl lite mjöl ur några mjölsäckar och hon besöker en moské för att be högre makter om hjälp. När hon kommer ut är tuppen försvunnen och hon hinner precis rädda den från att slaktas. Mannen i slaktbutiken ger henne lite socker men visar sig vara en pervers typ som vill lura med henne in på en vuxenbiograf. Lamia anar oråd och springer därifrån. Hon tas fast av polisen anklagad för stöld. Jasim ser tuppen och förstår att hon finns på polisstationen. Han tar med flickan till sjukhuset där det visar sig att mormodern avlidit. De kör hem med hennes kista till huset vid floden där hon begravs.

Saeeds mamma erbjuder Lamia att sova över hos dem och hjälper henne Lamia att baka tårtan. I skolan firas det stort med hyllningar till den store ledaren. Läraren, för dagen iklädd uniform, berömmer den goda tårtan och Lamia kan andas ut när flyglarmet plötsligt tjuter. Hon och Saeed sitter gömda under bänkarna medan beskjutningen pågår.

Kort om den historiska bakgrunden till Diktatorns tårta

Filmen har komprimerat en del av de händelser som ligger som fond till filmen. Även om den huvudsakliga befolkningen i Irak var

shiamuslimer, så var bestod Saddam Husseins regim till största del av sunnimuslimer.

Lamia tillhör den fattiga folkgruppen som levde i våtmarkerna, ofta benämnd som träskaraber, en grupp som redan var illa sedd av stadsbefolkningen och efter Kuwaitkriget 1990-91 lät Saddam Hussein också torrlägga deltat som hämnd för ett uppror efter kriget. Det talas egentligen inte om kriget i filmen men det finns som en fond i de sporadiska bombningarna och sanktionerna. Saddam Hussein fyllde 50 år redan före den period som filmen utspelar sig men ett teveklipp visas i slutet av filmen.

I början nämns också Gilgamesh som är en mytologisk figur som omnämns i Gilgamesheposet som skrevs för mer än 3000 år sedan men tros ha en historisk bakgrund i en sumerisk furste.

Livet i en diktatur

Klipp - 1

Redan i filmens inledning, det som på filmspråk kallas filmens *anslag*, får vi reda på i

vilken värld, och under vilka villkor som filmens huvudperson Lamia lever.

- Vad får vi veta om människors situation i landet? Hur ser det ut där Lamia och hennes mormor bor? Hur tar sig människorna fram? Vad lever de av? Vilka hot är närvarande?

- Förutom sanktioner plågas landet av amerikanska flygbombningar. På vilka sätt präglar även detta människorna i filmen? Vilka personer möter vi som har drabbats?
- Irak styrdes vid den här tiden av diktatorn Saddam Hussein. På vilka sätt talar eleverna i skolan om sitt lands ledare? Vilka tankar får ni när ni ser deras hyllningar?

- Hur märks närvaron av Saddam Hussein genom hela filmen? Vad innebär personkult?

- Alla medborgare i Irak tvingas fira ledarens födelsedag och i Lamias klass fruktar alla att de ska bli tvungna att baka tårtan till hans ära. Därför lottas om vem som får anta uppgiften. Hur försöker Lamia komma undan att hon ska få uppdraget? Vad är eleverna rädda ska hända om de skulle misslyckas med ett så ärofyllt uppdrag?

- Hur tänker ni kring att de med minst pengar och medel ska bekosta tårtor för att hylla landets ledare?

- Vilka andra uppdrag delas ut till eleverna? Vad förväntas Lamias vän Saeed ordna fram?

- Hur behandlar läraren sina elever? Vilka hot kommer han med?

- Väggarna har öron, säger Lamia till Saeed när de sitter och pluggar i mörkret. Vad menar hon med det? Hur märks att människorna på olika sätt är kontrollerade av staten och militärpolis?

- Hur ser vi att landet plågas av sanktioner? I vardagen, på marknaderna och på sjukhuset där Lamias mormor hamnar?

- Trots att fattigdomen är utbredd förväntar sig Saddam Hussein att alla ska fira hans födelsedag och skolor baka tårtor. Tror du han äter alla tårtor själv, undrar Saeed. I filmens slut visas verkliga bilder av honom där han skär i en enorm tårta. Varför tror ni regissören har valt att visa den scenen? Vad tänker ni själva när ni ser den?

Mormor, tron och symbolik

Lamia lever tillsammans med sin mormor. Vad som hänt hennes föräldrar är lite oklart. Mormodern som är djupt religiös försöker få Lamia att be sina böner och förlita sig på Gud och hon talar ofta i religiösa termer.

- Hur har mormodern försörjt dem?

- I början av filmen när hon och Lamia glider fram över det mörka vattnet i sin båt säger hon, Gud sa till Gilgamesh (förklaring under den historiska bakgrunden): Se i vattnet och du ska se kärlekens ansikte. Och Gud lovade, de renhjärtade skall se sina älskade i vattnet. Hur blir de orden till en sanning i filmen?

- I Irak är islam den officiella religionen. Där drygt 60% är shiamuslimer och runt 40% är sunnimuslimer. Hur präglar religionen och myterna mormoderns sätt att tala i filmen?

- Hur och när är religionen och tron något Lamia tar till sig?

- Ingredienserna till tårtan är något som måste skaffas genom uppoffring och något sätt att kunna betala dem. Men de har också symbolisk betydelse. Vilken symbolik ger mormodern äggen, mjölet och sockret?

- Vad packar hon ner för att kunna byta till sig varorna?

Lamia tror att hon och mormor ska åka till staden för att handla. Men mormor har också andra planer.

Klipp - 2

- Vad händer i scenen? Hur tror ni Lamia känner här? Kan vi ha förståelse för mormors agerande?

- Hur agerar hon efter att Lamia försvunnit? Hur blir Lamias mormor bemött på polisstationen?

- Hur ser situationen ut på sjukhuset där mormodern hamnar? Hur har omvärlden påverkat förutsättningarna för vården?

En roadmovie med sagans ingredienser

Diktatorns tårta har den klassiska folksagans uppbyggnad. Ett barn får ett uppdrag och beger sig ut i stora vida världen för att lösa det. Vägen kommer att kantas av motgångar, utmanande möten och rent farliga situationer. Barnet betraktar vuxenvärlden med en slags avslöjande blick och tvingas agera 'streetsmart'.
Lamia och mormor har tagit sig med båt till fastlandet och får sedan skjuts sista biten in mot staden. När Lamia sprungit ifrån sin mormor slår hon följe med Saeed för att ordna ingredienserna till tårtan. Han har dessutom själv fått uppgiften att ordna frukt till klassen.

- Genom sin vandring kommer de att stöta på många människor. Vilka kommer ni ihåg? Hur blir de bemötta?

- Vilka farliga personer möter de? Hur klarar de sig ur knepiga situationer?

- Vilka egenskaper har Lamia som gör henne till en slags sagohjältinna?

- Att många kämpar för sin överlevnad avspeglas i det samhälle som möter dem? Lamias lärare drar sig inte ens för att stjäla hennes äpple. Kan vi ha förståelse för de vuxnas agerande?

- Möter de några vänliga, hjälpsamma och tillmötesgående personer? Vilka?

- Fundera över hur moralen påverkas när människor lever under press.

Klipp - 3

- Hur skulle ni beskriva vad som händer i den här scenen?

- Filmen rör sig mellan de stora kontrasterna mellan land och stad som fotografen skapat genom bilder som nästan tycks vara animerade, mystiska och suggestiva. Samtidigt skildrar berättelsen en krass

verklighet. Hur skulle ni beskriva de olika världarna? Vilken atmosfär finns i de olika miljöerna?

Vänskap

Om jag var diktator skulle jag äta alla tårtor i världen, säger Lamias bäste vän Saeed. Jag skulle dricka all Pepsi i världen, svarar hon. De är varandras stöd när de båda tvingas till staden för att utföra sina uppdrag. Saeed ska ordna fram frukt och Lamia ingredienser till tårtan trots att ingen av dem egentligen har råd.

- Vad får vi veta om Saeeds bakgrund? Hur hjälper han sin invalidiserade pappa? Hur försörjer de sig egentligen?

- Både Lamia och Saeed tvingas ut på gatorna i huvudstaden i sin jakt på pengar eller något sätt att ordna fram frukt, mjöl, socker, ägg och bakpulver. Hur skiljer sig deras sätt att resonera kring uppgiften? Vilka olika egenskaper har de?

- Är vi ett team nu, undrar Saeed när de båda axlar sitt ansvar att ordna varorna till klassen. När är de just bara barn? När leker de? Vilken är deras favoritlek?

- Vilka drömmar tror ni de har?

Klipp - 4

- Ibland blir de osams. Vad grälar de om i den här scenen? Vilka saker vet de sårar den andra mest?

- Lamia har en tupp som följer med på den långa vandringen genom staden. En tupp med personlighet nästan som tagen ur en Disneyfilm. Hur ser Lamia på sin vän tuppen Hindi? Vilka egenskaper har den enligt henne? Vad händer med Hindi under resans gång?

Barn i en hård värld

Lamias historia sätter fokus på hur barns verklighet kan te sig i många delar av världen. Historiskt och i nutid. FN:s Barnkonvention har många vackra och självklara formuleringar kring barns rättigheter. Att de förbises gör det extra viktigt att fundera över vad det innebär för många barn dagligen i världen. Om man tar Lamia i filmen som exempel vilka av nedanstående artiklar ur konventionen utmanas i hennes verklighet?

Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet
Artikel 13: Barn har rätt till yttrandefrihet
Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter
Artikel 19: Barn ska skyddas mot våld och kränkningar
Artikel 27: Barn har rätt till en skälig levnadsstandard

Barnkonventionen:

https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten

PRODUKTIONSINFORMATION

Land: Irak, USA, Qatar
Språk: Arabiska
Regi: Hasan Hadi
Producent: Leah Chen Baker
Foto: Tudor Vladimir Panduru
Klippning: Andu Radu
År: 2025

I rollerna:
Baneen Ahmad Nayyef - Lamia
Sajad Mohamad Qasem - Saeed
Ahmad Qasem Saywan - Musa

TEKNISK FAKTA:
Längd: 102 min
Censur: Från 7år
Sverigepremiär: 17 april 2026
Distribution: Edge Entertainment

TEXT:
Louise Lagerström

KONTAKT:
Distributionschef
filip.hogbom@edgeentertainment.se
Distributionskoordinator
noah.sjoberg.hannan@edgeentertainment.se